

Зауважимо також, що на другому (магістерському) рівні вищої освіти у відповідну ОПП «Музичне мистецтво» введені такі обов'язкові музично-теоретичні предмети як «Теорія музичного змісту» і «Жанрово-стильовий аналіз та виконавська інтерпретація», які у гармонійному союзі з предметом «Методологія і організація наукових досліджень» мають підвести міцний науковий фундамент для активної науково-дослідницької роботи здобувачів, що має проявитися і на рівні наукового тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Вказані фактори, на думку розробників і гаранта ОПП «Музичне мистецтво» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, сприяють можливості науково-дослідницької діяльності здобувачів-музикантів у якості ґрунтовної музично-теоретичної бази для осмислення цікавих для молодого дослідника тем і напрямів. Результати такої діяльності здобувачі представляють у текстах докладів на науково-практичних конференціях, семінарах, Круглих стола та інших формах студентського наукового спілкування, у наукових публікаціях різного рівня, а також у своїй кваліфікаційній (бакалаврській) роботі, яку вони мають написати самостійно і в якій ними розглядаються різні аспекти естрадно-джазової, музично-театральної музики, звукорежисури. У всіх вказаних формах вони мають продемонструвати рівень свого засвоєння провідних музично-теоретичних концепцій у контексті виконавської та звукорежисерської діяльності.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-88>

БОЛГАРСЬКИЙ ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Клим Р. Д.

*аспірантка кафедри політології та державного управління
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

*Науковий керівник: **Бурдяк В. І.***

доктор політичних наук, професор,

*професор кафедри політології та державного управління
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

м. Чернівці, Україна

Однією із найбільш обговорюваних тем сьогодення є питання європейської інтеграції України та майбутнього членства в ЄС як ключових інструментів реалізації та захисту національних інтересів,

розбудови правової та демократичної держави, зміцнення наявних та впровадження нових механізмів функціонування громадянського суспільства. У цьому контексті цікавим є дослідження досвіду євроінтеграції Республіки Болгарія (РБ).

Європейський вибір Болгарії супроводжувався прийняттям офіційних документів, укладенням багатосторонніх і двосторонніх угод та вступом до різних регіональних і спеціалізованих організацій. Так, у травні 1990 р. було підписано Угоду про торгівлю та співпрацю, в липні 1990 р. Болгарія отримала статус спеціально запрошеної до Парламентської Асамблеї Ради Європи, в травні 1992 р. РБ прийняли до Ради Європи, 8 березня 1993 р. в Брюсселі було підписано Європейську угоду про асоціацію між Європейським співтовариством та його країнами-членами, з одного боку, Республікою Болгарія – з іншого, а 14 грудня 1995 р. Болгарія подала офіційну заявку на членство в ЄС.

Зауважимо, що «Угодою про асоціацію» [2] регламентовано основні напрями, правила і цілі болгарського шляху до Євросоюзу, а саме щодо формату політичного діалогу між сторонами, який сприяв би розвитку їхніх тісних політичних відносин; вжиття заходів з поетапного утворення зони вільної торгівлі між Європейським співтовариством і Болгарією, яка мала б охопити весь спектр торговельних відносин між ними; стимулювання торгівлі та економічних відносин між сторонами і таким чином сприяння динамічному економічному розвитку РБ; підтримки в проведенні економічних реформ і переходу до ринкової економіки; підготовки Програми заходів з поетапної інтеграції Болгарії в Європейським Союзом; вироблення інституційних механізмів, спроможних забезпечити ефективну співпрацю РБ з ЄС.

В 1999 р. Європейська рада в Гельсінкі вирішила запросити Болгарію розпочати переговори про вступ до ЄС з лютого 2000 р. Для цього РБ повинна була терміново здійснити реформи в трьох критично важливих сферах (державне управління, судова система, боротьба з корупцією та організованою злочинністю), а також виконати низку політичних, економічних та юридичних умов. Зокрема політичні умови передбачали формування демократичних принципів та інститутів, верховенство права, права людини та громадянські свободи, повагу та захист меншин. Економічні умови були спрямовані на побудову функціонуючої ринкової економіки, включаючи успішну приватизацію та здатність справлятися з тиском конкурентного ринку інших держав-членів ЄС. Юридичні умови визначали здатність дотримуватися зобов'язань передбачених членством, включаючи цілі політичного, економічного та валютного союзу.

Загалом, «завершуючи переговорний процес щодо приєднання (2000–2004 рр.), РБ, за висновком Європейської комісії (ЄК), в

основному виконала Копенгагенські критерії: сформувала діючу ринкову економіку; демократичну державу, яка гарантувала дотримання прав людини; в цілому узгодила національне законодавство із загальним правом ЄС» [1, с. 221–222]. Однак, реформи не поліпшили рівня життя, що посилює у болгар негативне ставлення до політико-управлінських інститутів. Болгарію не прийняли в ЄС 1 травня 2004 р., як інші країни ЦСЄ. У квітні 2005 р. Європейський парламент проголосував за вступ РБ до ЄС з 1 січня 2007 р.

Звернемо увагу на те, що членство Болгарії в ЄС було одним із пріоритетів у діяльності усіх урядів 1990–2007 рр. Зокрема у Меморандумі болгарського уряду, що супроводжує болгарський запит на членство в Євросоюзі, містить такий текст: «Членство Болгарії в Європейському Союзі є стратегічною метою, що відображає національні інтереси держави. Це призведе до закріплення результатів проведених демократичних реформ початку 1990-х рр., до політичного визнання їхнього успіху і буде важливим чинником економічного розвитку країни. Стабілізація демократії та створення ринкової економіки в Болгарії є в інтересах країн нашого регіону, а також усієї Європи та підвищить безпеку й стабільність на континенті. Прагнення до повноправного членства в ЄС відображає бажання і готовність Болгарії брати участь у реалізації ідеї об'єднаної Європи, Європи миру, процвітання та соціальної справедливості» [3].

Увійшовши до Європейського Союзу, РБ розраховувала на збільшення іноземних інвестицій у розвиток власної економіки, що мало стати підґрунтям для підвищення життєвого рівня населення. Про що яскраво свідчить ріст ВВП [4] та ВВП на душу населення [4]. Так, відповідні показники у 2007 р. склали 44432 млн. доларів США та 5815 доларів США, у 2017 р. – 59322 млн. доларів США та 8414 доларів США, у 2022 р. – 89115 млн. доларів США та 13821 долар США.

Процес приєднання до ЄС став також і важливим чинником розвитку антикорупційної політики РБ. Однак, незважаючи на позитивну антикорупційну динаміку, проблема боротьби з корупцією й досі є актуальною для Болгарії. До прикладу, за обрахунками 2022 р. індексу сприйняття корупції РБ посідає 72 місце [5].

Отже, можна зробити висновки, що болгарський досвід європейської інтеграції доводить, що: успіх може бути забезпечений тільки в умовах національного консенсусу; скоординовані дії політико-управлінських інститутів та сам процес євроінтеграції створюють ефективні стимули для внутрішніх трансформаційних змін; використання інструментів, які надаються участю у спільних європейських проектах сприяє залученню додаткових інвестицій та економічному розвитку країни, безмитному доступу до ринків та свободі пересування громадян в межах єдиної Європи.

Література:

1. Бурдяк В. Політичні виміри членства Болгарії в Європейському Союзі. *Науковий вісник Чернівецького університету. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 684–685. С. 221–226.
2. Европейско споразумение за асоцииране (1993 год.) между Европейските общности и техните страни членки, от една страна, и Република България, от друга страна. URL: <http://old.europe.bg/htmls/page.php?id=533&category=10> (дата звернення: 12.09.2023 р.).
3. Отношения между Европейския съюз и България. URL: http://old.europe.bg/htmls/print_page.php?category=63&id=6&translation=bg&print=yes (дата звернення: 12.09.2023 р.).
4. Bulgaria GDP – Gross Domestic Product. URL: <https://countryeconomy.com/gdp/bulgaria> (дата звернення: 12.09.2023 р.).
5. Corruption Perception Index 2022 Bulgaria. URL: <https://www.transparency.org/en/countries/bulgaria> (дата звернення: 12.09.2023 р.).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-89>

СТАНОВЛЕННЯ М. САМОКИША ЯК ХУДОЖНИКА-БАТАЛІСТА

Коломієць А. А.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за спеціальністю 023 – Мистецтвознавство
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Науковий керівник: **Корнєв А. Ю.**
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
м. Харків, Україна*

Творчість Миколи Самокиша і її роль у становленні українського батального живопису можна вважати хрестоматійними, однак його постать і досі залишається не до кінця осмисленою в українському мистецтвознавстві. Тому вважаю важливим звернутися до етапів професійного становлення видатного художника – графіка і живописця.

Дитячі і юнацькі роки в Україні стали першим важливим етапом мистецької освіти майбутнього баталіста. Перше знайомство з